

Vysočina
historizující
slohy a secese

Vysočina

historizující slohy a secese

HISTORIZUJÍCÍ SLOHY

Století devatenácté nebylo jenom stoletím páry, ale také stoletím, v němž se mísily prvky různých architektonických stylů. Jedním z nich byl romantismus, jenž se vzhlížel v anglické a francouzské gotice a v ideálech středověkého rytířství. Druhá polovina 19. století je pak obdobím vzájemného prolínání se všech v minulosti existujících architektonických stylů. Architektura tohoto období výrazně ovlivnila zejména velká města, která se po zboření hradeb rozšiřovala a výstavba probíhala ve stylu historizujících slohů.

SECESE

Posledním stavebním slohem, který před různorodostí architektonických stylů 20. století zasáhl celou Evropu, byla na přelomu 19. a 20. století secese. Ta odmítla historizující slohy a prosazovala svéráznou ornamentiku plnou stylizovaných květů, stuh, věnců a obličejů, jimiž oživovala fasády objektů.

www.dedictvivysociny.cz

Světlá nad Sázavou

1 Zámek

Současný vzhled získal zámek za rozsáhlé neorenesanční přestavby v letech 1868–1873, kterou inicioval František Josef Salm-Reifferscheidt a jejímž autorem je pravděpodobně vídeňský architekt Svatoš. V zámku je od roku 2007 zpřístupněno Muzeum Světelska. Okolí zámku doplňuje park.

Stavební aktivity Haugwitzů

Údolí řeky Oslavy jižně od Náměště bylo během 1. poloviny 19. století přeměněno v převážně lesní park, ve kterém se objevují zajímavé stavby zpřijemňující odpočinková místa. Návštěvník tak může překročit Čertův mostek, rozhlédnout se po údolí z altánu Gloriet a v neposlední řadě navštívit klasicistní lovecký zámek. Vznik těchto míst je spojen se jménem Jindřicha Viléma III. Haugwitze, hraběte náměšťského panství, který zde v letech 1829–1830 nechal romantické stavby vytvořit.

Sedlec

² Altán Gloriet

Novogotický altán Gloriet nabízí jedinečnou vyhlídku na boční stráž zvanou Divoká rokle, kde se nespoutaná řeka mění v burácející peřeje a vodopády. Drobná architektura byla zpestřením rozsáhlého parku rozprostírajícího se kolem záměčku Vlčí kopec, který nechal v letech 1829–1830 vystavět hrabě náměšťského panství Jindřich Vilém III. Haugwitz.

Kladeruby nad Oslavou

³ Zámeček Vlčí Kopec

Klasicistní lovecký zámek stojí na vyvýšenině zvané Vlčí Kopec, po které získal pojmenování. Sídlo bylo původně nazýváno Heinrichslust, v překladu Jindřichovo potěšení, podle Jindřicha Viléma III. Haugwitze, který nechal zámek postavit v roce 1830. Pozornosti návštěvníka by neměla uniknout nejen plasticky zdobená fasáda, ale také velkolepý sál v interiéru.

Jemnice

4 Hrobka Pallavicinů

Novoklasicistní hrobka pro italskou šlechtickou rodinu Pallavicini byla postavena dle návrhů vídeňského dvorního architekta Otto Hofera v letech 1901–1902. Na její výzdobě se podílelo několik dalších významných umělců, především Ignác Weirich. Budova centrálního půdorysu s kupolí je vynikajícím příkladem sepulkrální architektury.

Netín

5 Hrobka Lobkowiczů

Novogotickou kapli, jež slouží jako hrobka knížat z Lobkowicz, nechala v letech 1869–1871 vystavět kněžna Leopoldina Liechtensteinová, provdaná princezna Lobkowicz. Autorem je brněnský architekt Augustin Prokop. Hřbitovní kaple Lobkowiczů se skládá ze spodní hrobky Všech dušiček a horní kaple Sedmibolestné Panny Marie. K hrobce se dostaneme alejí vzrostlých lip kolem 14 kamenných kapliček křížové cesty.

Nová Cerekev

⁶ Synagoga

Synagoga v Nové Cerekvi patří bezesporu k nejzajímavějším židovským stavbám na Vysočině. Vystavěl ji Štěpán Walser v roce 1855 na místě starší dřevěné stavby v novorománském stylu s maurskými prvky. Její fasáda je zdobena zajímavými dekory, dvě široké rizalitové věže po stranách vstupu jsou ozvláštněny pevnostními motivy cimbuří a falešných střílen.

Velká Chyška

⁷ Kostel sv. Jana Křtitele

Stavba v novorománském slohu byla vystavěna v roce 1898 podle plánů architekta Antonína Potůčka. Zajímavá je výmalba celého interiéru od Františka Eigla z Jihlavy, jenž je bohatě zdoben ornamentálním vzorem v duchu historismu. Vnitřní mobiliářové vybavení kostela stylově koresponduje s jeho architektonickým provedením a pochází z doby vzniku stavby.

Rovečné

⁸ Kostel evangelický

Stavba evangelického kostela v novorenesančním stylu vznikla v letech 1897–1898 na místě zbořené toleranční modlitebny, která již kapacitně nepostačovala. Projekt vypracoval stavitel Jan Šír z Nového Města na Moravě. Poměrně unikátní je zejména užití nových materiálů, interiér kostela tak zdobí několik štíhlých litinových, na dřívku kanelovaných sloupů s bohatě zdobenými kompozitními hlavicemi, které opticky rozčleňují celý prostor na trojlodí.

Skorkov

⁹ Vodojem

Budova skorkovského vodojemu byla postavena v roce 1912 jako součást obecního vodovodu. Autorem stavby je Václav Špitálský, jenž celý vodovod projektoval. Nepřístupně se jevící budova chrání plně funkční technické zařízení, které jímá pramenitou vodu a dodnes ji Skorkov zásobuje.

Borovnice

¹⁰ Usedlost č. p. 36

Rozlehlá zemědělská usedlost s výraznými architektonickými sakrálními prvky byla vybudována v novogotickém slohu. Objekt si nechal v roce 1861 vystavět podnikatel Kalášek, jehož plastický portrét se dochoval na fasádě statku ve dvoře.

Pacov

¹¹ Dům č. p. 181

Stavba je reprezentantem novorenesančního slohu a překvapí nás bohatstvím architektonických prvků užitých při výzdobě fasády. Zdůraznění dekorů černou malbou navozuje atmosféru sgrafitové fasády. Výzdoba v sobě ukrývá letopočet 1904, dokladující rok vzniku stavby. Štukové ornamenty se již inspiroují stylem nastupující secese.

Humpolec

¹² Radnice nová

Secesní budova radnice s pseudobarokními prvky byla vybudována v letech 1912–1914 dle projektu architekta Františka Kavalíra. Sochařská výzdoba, představující alegorie Práce, Samosprávy, Vlasti a Spravedlnosti, je dílem sochaře Františka Fialy, protagonisty pražského kabaretu Červená sedma, veřejnosti známějšího pod pseudonymem Ferenc Futurista.

Pelhřimov

¹³ Dům č. p. 836

Dům si nechal postavit pelhřimovský advokát Linhart v roce 1911 podle projektu Ladislava Novotného z Počátek. Objekt reprezentuje stavby na pomezí geometrické secese a rané moderny.

Polná

14 Elektrárna a městské lázně

V krásné secesní budově v centru Polné se podařilo propojit unikátně a na tehdejší dobu i netradičně dvě veřejné funkce – výrobu elektřiny a městské lázně. Tato symbióza vydržela necelých 30 let, do roku 1941, ale i tak se Polná zařadila mezi první města rakousko-uherského mocnářství, kterým dodávala proud jejich vlastní elektrárna.

Jihlava

15 Most U Jánů

Most byl postaven jako součást městské elektrické dráhy. Autorem projektu z roku 1908 je profesor německé techniky v Praze Ing. Josef Melan. Jedná se o jeden z nejstarších dochovaných železobetonových mostů na území České republiky s průkopnickým technickým i estetickým řešením. Dnes již most slouží pouze pro pěší a cyklisty.

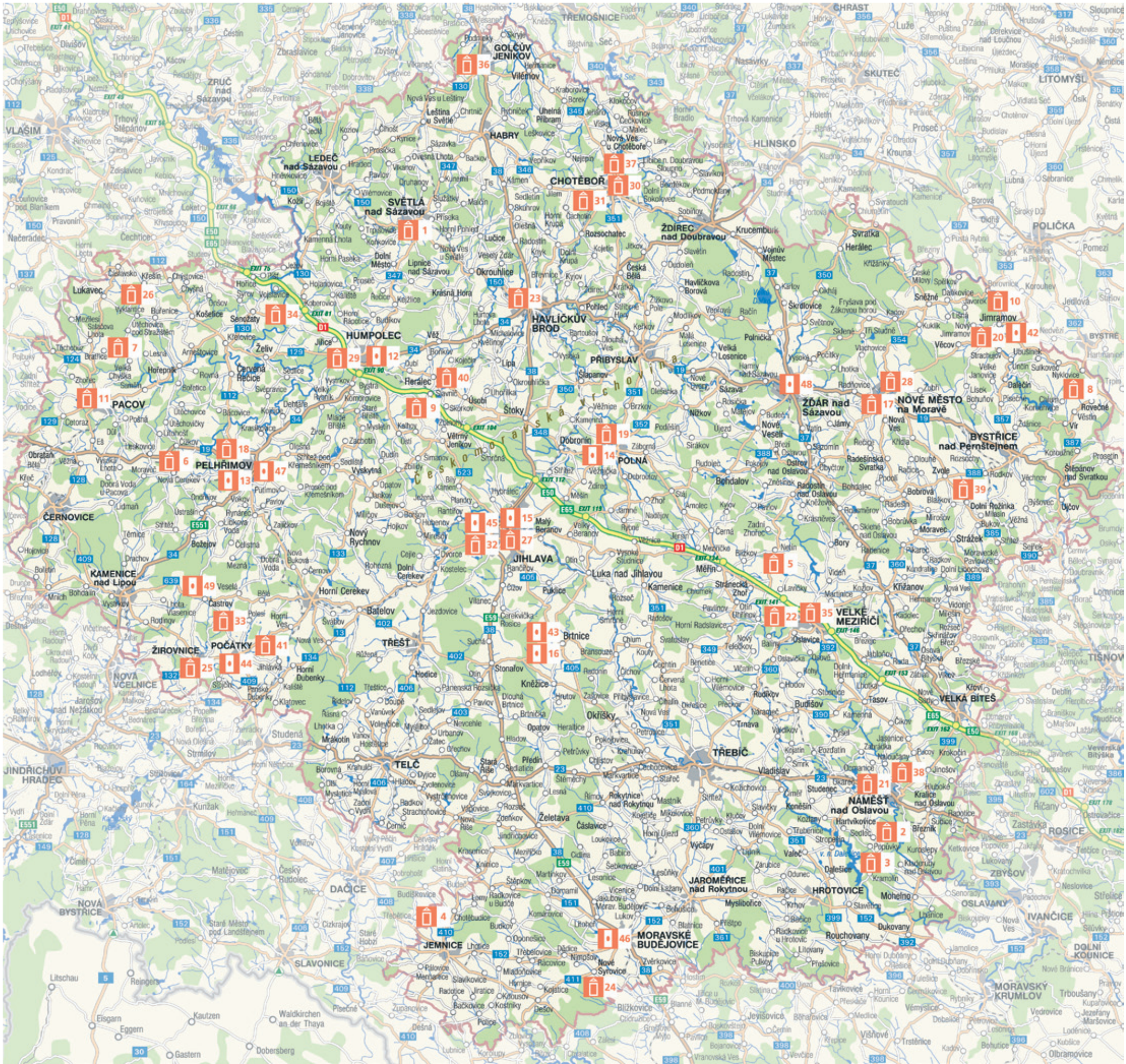
Brtnice

¹⁶ Náhrobky rodičů Josefa Hoffmanna

V roce 1906 zemřela Hoffmannova matka a architekt jí v rodné Brtnici postavil na místním hřbitově působivý náhrobek. Pro otce, který zemřel již v roce 1903, byla pak zhotovena replika náhrobku. Dvě hrobová místa rodičů umělce jsou vyzdobena náhrobní architekturou v duchu secese a moderny a nesou znaky typické pro tvorbu Josefa Hoffmanna a Wiener Werkstätte.

Vysočina - historizující slohy a secese

Historizující slohy

Secese

0km 4km 8km 12km 16km 20km

Objekty prezentované v publikaci

- 1. Zámek Světlá nad Sázavou 49°40′2.45″N, 15°24′29.03″E
- 2. Altán Gloriet, Sedlec 49°9′45.664″N, 16°9′56.576″E
- 3. Zámeček Vlčí kopec, Kladeruby nad Oslavou 49°9′19.784″N, 16°9′46.588″E
- 4. Hrobka Pallavicinů, Jemnice 49°2′29.283″N, 15°33′58.773″E
- 5. Hrobka Lobkowiců, Netín 49°25′1.281″N, 15°57′5.04″E
- 6. Synagoga, Nová Cerekev 49°25′5.849″N, 15°7′8.532″E
- 7. Kostel sv. Jana Křtitele, Velká Chýška 49°30′41.691″N, 15°2′14.371″E
- 8. Evangelický kostel, Rovečné 49°34′41.734″N, 16°21′49.709″E
- 9. Vodojem, Skorkov 49°29′46.766″N, 15°28′45.232″E
- 10. Usedlost č. p. 36, Borovnice 49°40′6.269″N, 16°12′4.24″E
- 11. Dům č. p. 181, Pacov 49°28′15.915″N, 15°0′7.851″E
- 12. Radnice (nová), Humpolec 49°32′27.474″N, 15°21′37.222″E
- 13. Dům č. p. 836, Pelhřimov 49°25′45.939″N, 15°13′24.856″E
- 14. Elektrárna, Polná 49°29′15.495″N, 15°42′56.15″E
- 15. Most u Jánů, Jihlava 49°24′24.529″N, 15°35′28.693″E
- 16. Náhrobky na hrobech rodičů Josefa Hoffmanna, Brtnice 49°17′56.51″N 15°40′36.52″E

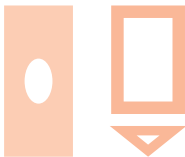
Další zajímavé objekty ve stylu historizujících slohů a secese na území kraje Vysočina

Historizující slohy:

- 17. Dům č. p. 133, Nové Město na Moravě 49°33′47.646″N, 16°4′34.028″E
- 18. Divadlo, Pelhřimov 49°25′51.247″N, 15°13′17.557″E
- 19. Kašna se sochou Hébé, Polná 49°29′16.002″N, 15°43′0.655″E
- 20. Hrobka Belcrediů, Jimramov 49°38′9.824″N, 16°13′17.82″E
- 21. Hrobka Haugwitzů, Náměšť nad Oslavou 49°12′34.967″N, 16°9′24.448″E
- 22. Jelínkova vila č. p. 342, Velké Meziříčí 49°21′17.454″N, 16°0′36.537″E
- 23. Mahlerova vila č. p. 2197, Havlíčkův Brod 49°36′24.898″N, 15°34′32.667″E
- 24. Kostel sv. Cyrila a sv. Metoděje, Nové Syrovice 49°1′5.03″N, 15°46′27.934″E
- 25. Kostel sv. Filipa a sv. Jakuba, Žirovnice 49°15′8.925″N, 15°11′10.535″E
- 26. Kostel sv. Bartoloměje, Křešín 49°34′53.318″N, 15°2′33.786″E

Neprodejné.

www.dedictvivysociny.cz

- 27. Evangelický kostel sv. Pavla, Jihlava 49°23′46.728″N, 15°35′5.417″E
- 28. Evangelický kostel, Nové Město na Moravě 49°33′49.178″N, 16°4′32.071″E
- 29. Evangelický kostel, Humpolec 49°32′30.954″N, 15°21′16.522″E
- 30. Kaple sv. Anny, Chotěboř 49°43′14.36″N, 15°40′55.831″E
- 31. Kaple Povýšení Kříže, Chotěboř 49°42′57.464″N, 15°40′10.349″E
- 32. Kaple Nanebevstoupení Páně (hřbitovní), Jihlava 49°23′38.569″N, 15°34′19.851″E
- 33. Kaple sv. Jana Nepomuckého, Polesí 49°17′35.751″N, 15°14′45.542″E
- 34. Kaple, Miletín 49°34′6.587″N, 15°14′56.597″E
- 35. Synagoga nová, Velké Meziříčí 49°21′16.254″N, 16°0′55.227″E
- 36. Synagoga, Golčův Jeníkov 49°48′50.366″N, 15°28′36.945″E
- 37. Zámek, Libice nad Doubravou 49°44 40.96 N 15°42 9.37 E
- 38. Zámek, Jinošov (areál) 49°13′35.926″N, 16°11′33.737″E
- 39. Zámek, Dolní Rožínka (areál) 49°28′39.364″N, 16°12′58.456″E
- 40. Zámek Herálec 49°31′50.506″N, 15°27′16.153″E
- 41. Zvonice katolická 49°15′44.489″N, 15°17′30.46″E
a zvonice evangelická 49°15′40.687″N, 15°17′35.571″E, Jihlávka

Secese:

- 42. Dům č. p. 93, Jimramov 49°38′2.394″N, 16°13′21.478″E
- 43. Dům Josefa Hoffmanna č. p. 263 (interiérové úpravy), Brtnnice 49°18′14.365″N, 15°40′43.872″E
- 44. Dům č. p. 49, Počátky 49°15′44.934″N, 15°14′24.098″E
- 45. Corazzova vila č. p. 2106, Jihlava 49°23′54.9″N, 15°34′50.232″E
- 46. Vila Luisy a Josefa Kvízových č. p. 530, Moravské Budějovice 49°2′53.184″N, 15°48′42.573″E
- 47. Hotel Slávie, Pelhřimov 49°25′49.662″N, 15°13′25.046″E
- 48. Hotel Veliš, Žďár nad Sázavou 49°33′44.413″N, 15°56′21.678″E
- 49. Škola, Častrov 49°18′28.64″N, 15°10′53.384″E

www.dedictvivysociny.cz

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

ROP
Jihovýchod

Kraj **Vysocina**

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.